

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI**

**TIKUV BUYUMLARINI KONSTRUKSIYALASH VA
MODELLASHTIRISHNING AVTOMATLASHTIRILGAN TIZIMLARI
O‘QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 – Ta’lim
Ta’lim sohasi:	110000 – Ta’lim
Ta’lim yo‘nalishi:	60111300 – Texnologik ta’lim

Fan/modul kodi TBKvMAI 1404		O'quv yili 2025-2026	Semestr 4	ECTS - Kreditlar 4	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
	Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yukla ma (soat)
1.	Tikuv buyumlarini konstruksiyalash va modellash tirishning avtomatlashtirilgan tizimlari		60	60	120
2.	I. Fanning mazmuni. Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarga bolalar, ayollar, erkaklar kiyimlari asos chizmalarini konstruksiyalash uchun gavdadan olinadigan o'lchovlar haqida, asos chizmalarni konstruksiyalash, kiyimlarni turli fasonda modellash tirish, maketlarni tayyorlash, texnologik xaritalarni tayyorlash, hamda bo'lajak mutaxassislarni umumiy o'rta ta'limda maktab o'quvchilarini ijodiy faoliyatga muvaffaqiyatli tayyorlash, talabalarga o'g'il bolalar, qiz bolalar, ayollar va erkaklar kiyimlarini asos konstruksiyalarini qurish va model eskizi bo'yicha maxsus kompyuter dasturlari orqali konstruksion chiziqlar kiritgan holda modellash tirishni o'rgatishdan iborat. Fanning vazifasi - davlat ta'lim standartiga asosan talabalarda nazariy bilimlar va amaliy ko'nikmalar, malakalarni shakllantirish orqali insonning hayotdagi o'rni va ahamiyatini ochib berish, tikuv buyumlarini konstruksiyasini qurish va modellash tirishni avtomatlashtirilgan tizimlarda bajarish bo'yicha ko'nikma va malakalarini shakllantirish. II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. Kirish. Tikuv buyumlarini konstruksiyalash va modellash tirishning avtomatlashtirilgan tizimlari fanining mohiyati va vazifalari. Tikuv buyumlarini konstruksiyalashning avtomatlashtirilgan tizimlari fanining mohiyati va vazifalari. Kiyimlarni konstruksiyalashga doir dastlabki ma'lumotlar. 2-mavzu Avtomatlashgan loyihalash tizimlar. ALT haqida umumiy ma'lumotlar. ALT qurish tamoyillari. ALT tarkibiy tuzilishi (ALT strukturasi) ALT ta'minoti turlari. Texnik ob'ektlar uchun				

matematik modellar tuzish.

3-mavzu: Tikuvchilik ishlab chiqarishini boshqarishda informatsion texnologiyalar. Tikuvchilik korxonalarida informatsion texnologiyalarni qo'llash xususiyatlari. Mahsulot hayot davri. CALS – texnologiya tamoyillar.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Gavdadan o'lchov olish: bolalar o'lchamlarini aniqlash.
2. Chaqaloqlar kiyimlari: qalpoqcha va ko'ylagi (raspashonka) konstruksiyasini qurish, andzasini tayyorlash.
3. Qiz bolalar fartugi va ro'moli konstruksiyasini qurish M1:4
4. Qiz bolalar tungi ko'ylagi konstruksiyasini "Akku Mark" dasturiy moduli yordamida qurish
5. Maktabgacha yoshdagi qiz bolalar koylagi va yeng asosi konstruksiyasini "Akku Mark" dasturiy moduli yordamida qurish
6. Maktabgacha yoshdagi qiz bolalar koylagi va yeng asosi konstruksiyasini texnik modellashtirish
7. O'g'il bolalar ko'ylagi asos konstruksiyasini "Akku Mark" dasturiy moduli yordamida qurish
8. O'g'il bolalar ko'ylagi asos konstruksiyasini texnik modellashtirish
9. To'g'ri bichimli yubkaning asos konstruksiyasini "Akku Mark" dasturiy moduli yordamida qurish
10. To'g'ri bichimli yubkani texnik modellashtirish
11. Ayollar shimi konstruksiyasini "Akku Mark" dasturiy moduli yordamida qurish
12. Yoqalar konstruksiyasini "Akku Mark" dasturiy moduli
13. Ayollar ko'ylagi asos konstruksiyasini qurish M1:4
14. Ayollar ko'ylagi asos konstruksiyasini "Akku Mark" dasturiy moduli yordamida qurish
15. Ayollar ko'ylagini texnik modellashtirish
16. Erkaklar pidjagini konstruktiv modellash
17. O'g'il bolalar kombinzonini modellash va loyihalash
18. Ayollar xalatini modellash va andzasini tayyorlash
19. Erkaklar sorochkasining loyahasini qurish
21. Ayollar yubkasini konstruksiyasini qurish va texnik modellashtirish
22. Qiz bolalar jaketining modelini tanlash, o'lchamini olish, loyahasini tuzish va modellash
23. Tikuvchilik sohasidagi ALT rivojlanish tarixi va istiqbollari. Kiyimlarni konstruksiyalash tizimlarining ishlash tamoyili

24. ALT texnik ta'minoti. Texnik ta'minot strukturasi. Loyihalash tizimida va boshqaruvda avtomatlashgan ish joylari

25. Grafik axborotlarni ifodalash uchun model va algoritmlar. Tikuv buyumlari konturini matematik ifodalash usullari

26. ALT vositasida kiyim detallari yoyilmasini o'zgartirish usullari. ALT axborot ta'minoti. Tikuv buyumlari uchun ALT axborot ta'minoti komponentlari

27. ALT dastur ta'minoti. ALT dastur ta'minoti strukturasi. Maxsus muxandislik grafikasi redaktorlari

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi.

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Maktabgacha yoshdagi qizlar ko'ylagini konstruksiyasini qurish, texnologik xaritasini tuzish, maketini tikish
2. Maktab yoshidagi qizlar tungi ko'ylagini konstruksiyasini qurish, texnologik xaritasini tuzish, maketini tikish
3. Maktab yoshidagi qizlar kundalik kiyiladigan ko'ylagi konstruksiyasini qurish, texnologik xaritasini tuzish, maketini tikish
4. Maktab yoshidagi qizlar bayramona ko'ylagini konstruksiyasini qurish, texnologik xaritasini tuzish, maketini tikish
5. Qiz bolalar tungi ko'ylagi konstruksiyasini qurish, texnologik xaritasini tuzish, maketini tikish
6. Qiz bolalar ko'ylagi konstruksiyasini qurish, texnologik xaritasini tuzish, maketini tikish
7. Qiz bolalar ikki chokli yubkasi konstruksiyasini qurish, texnologik xaritasini tuzish
8. Qiz bolalar trapesiya yubkasimi konstruksiyasini qurish va texnik modellashtirish
9. Qiz bolalar taxlamali yubkasimi konstruksiyasini qurish va texnik modellashtirish
10. Qiz bolalar yubka – shimi texnologik xaritasini tuzish, maketini tikish

	11. Qiz bolalar milliy lozim konstruksiyasini qurish va texnik modellashtirish 12. Ayollar tungi ko'ylagi uchun texnologik xaritasini tuzish, maketini tikish 13. Ayollar kundalik ko'ylagi konstruksiyasini qurish va texnik modellashtirish 14. Ayollar kundalik ko'ylagini texnologik xaritasini tuzish va maketini tikish 15. Ayollar milliy ko'ylagi konstruksiyasini qurish va texnik modellashtirish Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular boyicha talabalar tomonidan amaliy ishlar bajarish va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
3.	VII. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: - gavdadan o'lchov olish, bolalar, ayollar va erkaklar kiyimlari asos konstruksiyasini qurish, asos konstruksiyani texnik modellashtirish; - tikuv buyumlari konstruksiyasini avtomatlashtirilgan tizimlari haqida <i>tasavvur va bilinga ega bo'lishi</i>; - tikuvchilik buyumlari asos chizmalarini konstruksiyalash uchun gavdadan olinadigan o'lchovlar haqida, asos chizmalarni konstruksiyalash, kiyimlarni turli fasonda modellashtirish, maketlarni maxsus kompyuter programmlari yordamida loyihalash bo'yicha <i>ko'nikmalarga ega bo'lishi</i>; - bolalar, ayollar, erkaklar kiyimlari asos chizmalarini konstruksiyalash uchun gavdadan olinadigan o'lchovlar haqida, asos chizmalarni konstruksiyalash, kiyimlarni turli fasonda modellashtirish, maketlarni tayyorlash, texnologik xaritalarni tayyorlash, tikuv buyumlari konstruksiyasini avtomatlashtirilgan tizimlarida konstruksiyalash <i>malakasiga ega bo'lishlari kerak</i>.
4.	VIII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va hiya qilish uchun loyihalar
5.	IX. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.

6.	X. Asosiy adabiyotlar: 1. Maxmudova D va boshqalar “Muxandislik va kompyuter grafikasi”. – T.: “History and Page”, 2022 y. 2. Komilova X.H., Hamrayeva H.Q. “Kiyim loyihalash asoslari”. – T.: “Ilm-ziyo”, 2014 y. 3. Toshpo'latov S.Sh. va boshqalar. “Keng assortimentdagi kiyimlarni loyihalash, modellash va badiiy bezash”. – T.: “Faylasuf”, 2014 y. 4. Abdullayeva Q.M. va boshqalar. “Tikuv buyumlarni loyihalash, modellash va badiiy bezash”. – T.: “Noshir”, 2016 y. XI. Qo'shimcha adabiyotlar: 1. Tashpu'latov S. va boshqalar. “Кийимларни компьютерда лойихалаш асослари”. – T.: “Илм-зиё”, 2014 y. 2. Davletsheva Z. “Tikuv buyumlarini tayyorlash texnologiyasi”. – T.: “Sano standart”, 2017 y. 3. Jabborova M.SH. “Tikuvchilik texnologiyasi”. – T.: “O'zbekiston”, 1994 y. Axborot manbalari: www.pedagog.uz www.cspi.uz www.pedagog.uz www.edu.uz www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O'z.MK) www.ziynet.uz - Ziynet axborot-ta'lim resurslari portali
7.	Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2024 yil “29” 08 1-sonidagi qarori bilan tasdiqlangan
8.	Fan/modul uchun ma'sul: M.Yu. Yakubova CHDPU, “Texnologik ta'lim” kafedrasi, p.f.f.d. (PhD), dots. v.b.
9.	Taqrizchilar: R.S.Shermuxamedov – Chirchiq davlat pedagogika universiteti “Texnologik ta'lim” kafedrasi dotsenti S.A.Baltabayev – Nizomiy nomidagi TDPU, Texnologik ta'lim metodilasi kafedrasi dotsenti

